

تاریخ تحولات
ایران‌شناسی در دوران اسلامی

تألیف
دکتر مریم میراحادی

انتشارات طهوری

سرشناسه	میراحمدی، مریم، ۱۳۲۲-
عنوان و نام پدیدآور	تاریخ تحولات ایران شناسی در دوران اسلامی / تألیف مریم میراحمدی.
مشخصات نشر	تهران: طهوری، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	۹۲۷ ص.
شابک	978-600-5911-35-0 :
وضعیت فهرست نویسی	فیا.
یادداشت	: کتابنامه، نمایه.
موضوع	: ایران شناسی.
موضوع	: ایران — تاریخ — پس از اسلام، ۱۲ق.
رده‌بندی کنگره	۱۳۹۴ ۲۴م ۶۴/ DSR
رده‌بندی دهی	۰۰۷۲/۹۵۵ :
شماره کتبشناسی ملی	۴۰۹۵۵۰۰ :

انتشارات طهوری

خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، کوچه نوروز، شماره ۲۴، صندوق پستی ۱۶۰۸-۱۳۱۴۵

تلفن ۰۹۱۲ ۲۲ ۵۱ ۲۰۶ - ۶۶ ۴۶ ۴۸ ۲۶

www.tahooribooks.ir

تاریخ تحولات

ایران شناسی در دوران اسلامی

دکتر مریم میراحمدی

چاپ اول، ۱۳۹۵

چاپ دوم، ۱۳۹۹

صفحه‌آرایی: علم‌روز

تیراژ، ۵۵۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۹۱۱-۳۵-۰ 978-600-5911-35-0 ISBN

حقوق چاپ، تکثیر و فروش دیجیتال برای انتشارات طهوری محفوظ است

۲۲۵۰۰۰۰ ریال

فهرست مطالب

۹	پیش‌گفتار
۱۳	فصل اول: دانش ایران‌شناسی و قلمرو تحقیقات آن
۱۶	مکاتب ایران‌شناسی
۱۶	۱. مکتب زبان‌شناسی و فقه، اللغه‌ارانی
۱۸	۲. مکتب تاریخی ایران‌شناسی
۱۹	۳. مکتب جغرافیایی ایران‌شناسی
۲۰	پیشینه تاریخی تحقیقات ایران‌شناسی
۲۰	تحقیقات ایران‌شناسی در اروپا
	بریتانیا (ص ۲۱)، روسیه (ص ۳۳)، فرانسه (ص ۵۴)، آلمان (ص ۶۳)، سوئیس (ص ۷۱)
	ایتالیا (ص ۷۱)، هلند (ص ۸۰)، دانمارک (ص ۸۷)، سوئد (ص ۹۳)، نروژ (ص ۹۶)
	اسپانیا (ص ۹۷)، لهستان (ص ۹۷)، اتریش (ص ۱۰۸)، بلغارستان (ص ۱۱۴)، چک (ص ۱۱۵)،
	مجارستان (ص ۱۱۷)، اکراین (ص ۱۱۷)
۱۱۸	مطالعات ایرانی در کشورهای آسیای مرکزی
	قرقیزستان (ص ۱۱۹)، قزاقستان (ص ۱۲۰)، تاجیکستان (ص ۱۲۰)، ازبکستان (ص ۱۲۱)
۱۲۲	مطالعات ایرانی در چند کشور آسیایی
	ژاپن (ص ۱۲۲)، ترکیه (ص ۱۲۸)، هندوستان و پاکستان (ص ۱۳۱)، ارمنستان (ص ۱۳۳)
۱۳۹	فصل دوم: شناخت متون و اهمیت آن در تحقیقات ایران‌شناسی
۱۴۲	متون تاریخی
۱۴۲	۱. تاریخ‌نویسان مسلمان به زبان عربی
۱۵۵	۲. تاریخ‌نویسان مسلمان به زبان فارسی
۱۷۷	۳. تاریخ‌های محلی (به زبان عربی و فارسی)

۳۸۹	۲. مسکوکات
۳۹۸	۳. اسناد مکتوب
۳۹۹	• اساس مطالعه اسناد
۴۰۸	• انواع اسناد تاریخی و حفاظت آن
۴۱۷	ترکیب و اجزای اسناد تاریخی ایران
۴۲۱	اشکال و انواع مهر
۴۲۷	توقیع
۴۲۹	توشیح
۴۲۹	طغرا
۴۳۳	انواع اسناد تاریخی
۴۳۷	اصطلاحات دیوانه دیگر
۴۴۱	فصل هفتم: اهمیت سفارت‌نامه‌ها در تحولات ایران‌شناسی
۴۴۱	زمینه تاریخی
۴۵۴	دلایل سفر جهانگردان
۴۸۳	فصل هشتم: اهمیت ادبیات تاریخی در تحولات ایران‌شناسی
۴۸۳	زبان نوشتاری ایران در صدر اسلام
۴۸۵	انواع نثر فارسی
۴۹۲	قدیمی‌ترین ترجمه‌ها به زبان فارسی
۴۹۳	متون علمی به نثر فارسی
۴۹۴	متون جغرافیایی
۴۹۶	داستان‌های حماسی
۵۰۰	روند گسترش متون تاریخی به زبان فارسی
۵۰۸	انعکاس تاریخ در ادبیات معاصر ایران
۵۱۹	متون تاریخی معاصر
۵۲۵	فصل نهم: نظام حکومت ایران در دوران اسلامی
۵۲۶	تشکیلات اداری عصر اموی و عباسی
۵۴۱	تشکیلات و نظام مالی خلفا
۵۴۷	تشکیلات نظامی عصر خلفا
۵۵۱	افول خلافت اعراب
۵۵۱	امور اداری طاهریان

۵۵۴	تشکیلات اداری صفاریان
۵۵۵	سازمان‌های حکومتی سامانیان
۵۵۷	تشکیلات حکومتی آل‌بویه
۵۶۰	نظام حکومت عصر غزنویان
۵۶۴	تشکیلات حکومتی سلجوقیان
۵۷۲	تشکیلات لشکری و کشوری خوارزمشاهیان
۵۷۵	نظام حکومت ایران در عصر مغولان
۵۷۷	تشکیلات دیوانی ایلخانیان
۵۸۴	سازمان‌های نظامی مغولان و ایلخانیان
۵۹۰	نظام حکومت تیموریان
۵۹۳	سازمان‌های لشکر و لشکری حکومت آق‌قویونلو و قراقویونلو
۵۹۶	نظام حکومت سمرقندی
۶۳۹	نظام حکومت در عصر افشار
۶۶۱	تشکیلات حکومتی زند
۶۷۲	نظام حکومت قاجار
۷۰۱	فصل دهم: جهان‌بینی و اندیشه‌های دینی ایرانیان در دوران اسلامی
۷۰۱	آئین‌های موجود در ایران در صدر اسلام
	آئین بودایی (ص ۷۰۲)، آئین مانوی (ص ۷۰۳)، آئین صابئی (ماندایی) (ص ۷۰۳)،
	آئین زردشتی (ص ۷۰۴)
۷۰۸	ادیان الهی در ایران
۷۰۹	یهودیان ایران در دوران اسلامی
۷۲۴	جوامع مسیحی ایران در دوران اسلامی
۷۷۲	ایرانیان و اسلام
۷۷۷	شیعیان
۷۸۴	شیعیان دوازده امامی
۸۰۳	علائف اختصاری
	کتابشناسی:
۸۰۵	منابع به زبان فارسی
۸۳۳	منابع به زبان خارجی
۸۵۵	فهرست‌ها

به نام آنکه هستی نام از او یافت

پیش‌گفتار

دانش ایران‌شناسی به دامن گستردگی زمینه تحقیق، دامنه وسیعی دارد و شاخه‌های متعددی از علوم مانند زبان، ادبیات، تاریخ، فرهنگ و تمدن ایرانی را شامل می‌شود و به عبارت دیگر، ایران‌شناسی، علمی «جامع» یا «Multidisciplinary» است و حیات معنوی، اندیشه‌های دینی، رسوم و فرهنگ کلیه اقوام و جوامعی را فرامی‌گیرد که در داخل و یا بیرون از مرزهای کنونی ایران، با ارزش‌های ایرانی، قرن‌ها زیست و خو گرفته‌اند.

دامنه جغرافیایی فرهنگ ایرانی نیز به همین سبب گسترده است و از کوهپایه‌های ناحیه پامیر شروع شده و در برخی ادوار تاریخی تا ساحل شرقی دریای اژه و سرزمین‌های مجاور مدیترانه گسترش داشته است و امروزه نیز تأثیر آن اعمال منطقه آناتولی قابل رؤیت است. تحقیقات ایران‌شناسی نیز به سبب وسعت دامنه این علم تعهدی خاص دارد و محقق ایران‌شناس باید به عمق هریک از علوم مربوط به دانش ایران‌شناسی آنگاه باشد. اطلاع از فرهنگ، تاریخ و زبان‌های باستانی ایران، پژوهشگر ایران‌شناس را به شناخت بسیاری از ریشه‌های لغوی و کاربرد واژه‌ها و اصطلاحات متداول در دوران اسلامی هدایت می‌کند.

در مجلد قبلی، با عنوان تاریخ تحولات ایران‌شناسی، پژوهشی در تاریخ فرهنگ ایران در دوران باستان، علاوه بر شرح سابقه تاریخی و چگونگی پیدایی دانش ایران‌شناسی، پیشینه تمدن‌های موجود در فلات ایران از هزاره ششم تا هزاره اول قبل از میلاد در نواحی مختلف، نحوه ورود اقوام آریایی به داخل ایران مورد بررسی قرار گرفت و سپس ادوار تاریخی ایران و حکومت‌های مستقلی که قلمرو ایران را به قاره آفریقا و دریای مدیترانه وصل کرده بودند، شرح داده شد و همچنین در روند تغییرات تاریخی، حیات معنوی ایران و فرهنگ ایرانی و آنچه که در چارچوب تحقیقات ایران‌شناسی جای دارد، مورد پژوهش قرار گرفت.